

Mondovino

Jonathan Nossiter, 2004

Màrqueting *versus* tradició

El pitjor de dos móns

En una època caracteritzada per la pèrdua d'horitzons i referències i marcada pel desencantament, de manera paradoxal, un sol concepte – transformat ja en paraula maleïda – aconsegueix agrupar en la seva contra al contingent defensor de les utopies: la globalització.

El cinema no s'ha mantingut aliè a un moviment simbòlic de resistència que inclou per igual els anomenats «globalifòbics», les organitzacions tradicionals (com els sindicats), les modernes ONGs o les icones de la cultura popular que volen ostentar consciència social i compromís polític. El cinema, i en particular el documental, es vesteix en aquests casos de caràcter combatiu i pretén revelar, denunciar, crear consciència i, per què no, promoure un canvi. Així, *Mondovino* és una pel·lícula

que el seu propi director ha qualificat de «militant».

En què es milita quan es combat a la globalització? La resposta, des d'un punt de vista polític, pot variar: es pot estar contra la globalització igual des de la dreta que des de l'esquerra. Des d'un punt de vista econòmic, les coses s'aclareixen una mica: es milita en el proteccionisme. I des d'un punt de vista ideològic? Potser que aquest sigui l'aspecte que ofereix una reflexió més profunda sobre els efectes de la globalització, i sovint és el menys atès. En aquest sentit, la globalització busca uniformar, homogeneïtzar i estandarditzar. Per a comprovar-ho, n'hi ha prou amb recapitular en les escenes dels nostres últims viatges, no importa si ens van dur molt lluny: les ciutats del món sencer cada vegada se semblen més, coronades per les mateixes marquesines lluminoses que anuncien les

mateixes botigues, els mateixos restaurants, les mateixes fàbriques. Aleshores, en contrapartida, ideològicament, ha de militar-se en la diversitat.

Mondovino fa un retrat complex dels efectes de la globalització en una de les indústries més antigues: la vitivinícola. Filmada en set països de tres continents (encara que es concentra a França, Itàlia, Estats Units i Argentina), dóna veu a tots els agents que conformen el món del vi: petits vitivinicultors, *sommeliers*, grans empresaris, aristòcrates amos de cellers de llarga tradició, polítics... La successió d'entrevistes i la durada del documental (la seva extensió original és de 159 minuts!) s'alleugereixen gràcies a la fotografia i al maneig desenfadat de la càmera que retrata la bellesa dels vinyers. (Un detall curiós que pugui passar desapercebut, però que es pot veure gairebé com

un *leit motif* és que no es perdi l'interès reiterat de la càmera pels gossos.)

Davant una realitat brutal en la qual el mercat sempre té la raó, *Mondovino* és una defensa de la diversitat a nom dels petits productors de vi, amenaçats per les grans companyies que en els últims anys han modelant un gust estandarditzat. Aquesta realitat, manifestament *maniquea* (petits contra grans, locals contra internacionals, tradició contra modernitat, artesania contra tecnologia), té les seves icones: potser el gran protagonista del documental és Michel Rolland, considerat per molts l'endèleg més famós de l'actualitat. No obstant això, en *Mondovino* Rolland és, sense cap dubte, el dolent de la pel·lícula, el gran agent de la globalització. Així ho mostra aquesta afirmació extreta d'una entrevista: «cal fer vi que li agradi a la gent». Qualsevol pot inferir l'efecte que aquesta mentalitat té sobre un dels pilars bàsics de la cultura del vi: el qual afirma que el sabor depèn de la terra. Però, Rolland té arguments per atacar a la diversitat: ho fa en nom de la «qualitat», l'abstracció favorita dels empresaris. Questionat sobre la diversitat, es burla: «hi ha molts vins dolents». El resultat és que els vins dels cellers assessorats per Rolland – més de 100 en 10 països, vins assenyalats pels seus detractors

com «de laboratori», ja que acostuma a aconsellar tècniques per a manipular el sabor del vi, com la «microoxigenatzió», que suavitza els taninos – i impulsats pel màrqueting, estan establint un gust estandarditzat, homogeni, el sabor del «bon vi».

En aquest panorama cal agregar la irrupció dels americans: els puixants productors californians. És en aquest escenari que es dona la trobada del pitjor de dos móns: la decadent aristocràcia europea i la vulgar casta de rics nord-americans.

Enmig de tot això, *Mondovino* pren clarament partit: no és casual que l'esperança, representada pels petits productors que estimen el vi, se situï a Brasil, un país sense tradició vitivinícola, però amb un alt simbolisme: un país en vies de desenvolupament, amb un alt potencial, cridat a grans coses, però atrapat fatalment en els seus problemes. El país del Partit dels Treballadors, el país de Lula, el país del Fòrum Social Mundial.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Jonathan Nossiter

Guió: Jonathan Nossiter

Producció: Jonathan Nossiter i Emmanuel Giraud

Fotografia: Jonathan Nossiter

Muntatge: Jonathan Nossiter

Nacionalitat: Estats Units,

Argentina, Itàlia i França

Any: 2004

Durada: 135 min

Filmografia

2000

Signs & Wonders

1997

Sunday

1990

Resident Alien